Artportalen

Grundläggande användarhandledning

Sammanställd för Länsstyrelsen Södermanlands län 2007 av: Per Flodin

Innehållsförteckning

Generellt om Artportalen	3
Registrera användare i Artportalen	4
Uttag/sökning	6
Sökning efter enskild art	6
Sökning på geografiskt område	10
Sökning i "Geografiskt fönster"	11
Sökning på lokalnamn	12
Rapportering	16
Rapportera från befintliga lokaler och lokaladministration	
Rapportering via excelblad	
Rapportera i andra hand	23
Dölja observationer	23
Skapa "syfte"	24
Ändra i rapporter	25
Koppla bild till rapport	25

Förord

Denna användarhandledning för Artportalen sammanställdes under sommaren 2007 som en del i ett projekt vid Naturvårdsenheten, Länsstyrelsen Södermanlands län. Handledningen ger en generell introduktion till de vanligast förekommande handgreppen i Artportalens olika rapportsystem. Den går inte in på detaljer kring rapportering i enskilda rapportsystem.

Generellt om Artportalen

Några grundläggande förutsättningar finns för rapportering i samtliga rapportsystem inom Artportalen som är viktigt att känna till vid rapportering, sökning i och utnyttjande av rapporter från portalen.

- Var och en som registrerar sig som användare avgör själv vad man vill rapportera.
- De rapporter som kommer in kopplas till koordinatsatta fyndpunkter. I rapportsystemet för fåglar (Svalan) görs rapporteringen i huvudsak på för alla användare allmänt tillgängliga lokaler. I övriga system rör det sig framförallt om av rapportörerna registrerade personliga fyndplatser.
- Alla rapporter visas och är tillgängliga för andra så snart de rapporterats in. Undantaget är rapporter av arter som Artdatabanken anser behöver skyddas/döljas för utomstående (dvs. andra än rapportören själv och administratörer).
- Eventuell kvalitetssäkring och granskning av rapporter sker i efterhand. Dels av övriga användare som reagerar på inkomna rapporter och bilder, men även i några av systemen av utsedda rapportkommittéer eller experter.
- Utifrån ovanstående förutsättningar följer att rapporteringen i Artportalen varierar i kvalitet, med avseende på artbestämning och noggrannhet i lokalangivelser.

Registrera användare i Artportalen

Registrering av användare (rapportör) måste göras i varje separat rapportsystem. För att enbart söka bland allmänt tillgängliga rapporter krävs ingen registrering. Här beskrivs ett exempel på registrering av en personlig användare vid Länsstyrelsen i Södermanlands län. En sådan är lämplig att använda framförallt vid rapportering av andrahandsobservationer. Det vill säga sådana rapporter som kommer Länsstyrelsen till del från utomstående inventerare eller andra uppgiftslämnare. Kontot går även att använda för egen rapportering i tjänsten. För den som rapporterar mer regelbundet i någon portal är det praktiskt att ha ett personligt konto som används för både privat och yrkesrelaterad rapportering.

För att registrera sig går man först till Artportalens startsida <u>www.artportalen.se</u>. Där väljer man den portal man ska registrera sig i. I samtliga portaler finns alternativet "Bli rapportör" i övre menyraden. Via den fliken kommer man åt anmälningsformuläret.

	IULÄR
Innan du registrerar di på sidan <u>systeminform</u>	g, läs igenom vad systemet kräver av dig som användare <mark>ation och användarkrav</mark>
För att bli rapportör må 1) Användarnamn: 2) För- och efternamn 3) Epost-adress	iste du ange: 1
Adress och telefonnum	mer är frivilliga uppgifter.
OBS! lösenordet skicka ändra senare.	s till den e-post adress du anger. Lösenordet kan du själv
Angivna uppgifter kom rapportkommittérna. A nedanstående uppgifter	mer endast att användas av de Regionala Ilmänheten kan inte söka i databasen utifrån r.
Obligatoriska fält *	
Användarnamn: *	perfl
Epost: *	per.flodin@d.lst.se
Organisation: *	⊙Nej ⊙Ja
Kön:	Kvinna Man
Födelseår:	- Vālj årtal - 😒
Förnamn: *	Länsstyrelsen
Efternamn: *	Södermanland (pfn) Södermanland (perfl)
Gatuadress:	Naturvårdsenheten
Postnr:	611 86
Postadress:	Nyköping
Land:	Sverige
Telefonnr:	0155-264028
Välj språk:	Svenska 😪
Artnamn:	Svenskt namn 💌

Exempel på ifyllt anmälningsformulär.

Följande uppgifter ska fyllas i:

- 1. Användarnamn Är obligatoriskt att ange, men vad man väljer är valfritt och det används vid inloggning. Det går bra att använda samma användarnamn i alla portaler där man registrerar sig och det kan vara praktiskt att utnyttja de signaturer som används vid Länsstyrelsen.
- 2. E-post Ange personlig e-postadress till Länsstyrelsen.
- Organisation Markera framför "Ja".
 Förnamn Skriv "Länsstyrelsen".
- 5. Efternamn Skriv "Södermanland (???)", inom parentesen anges rapportörens initialer. Om flera personer har samma initialer så får man lägga till någon bokstav, eller använda hela användarnamnet.
- 6. Gatuadress "Naturvårdsenheten", eller motsvarande. Övriga adressuppgifter är valfria, men kan gärna fyllas i.
- 7. Telefonnummer Fylls i.
- 8. Rapporteringsspråk och artnamnsspråk Lämpligen Svenska och svenska artnamn.

Koon Välj GPS efter: minin excel	dinatangivelse vilket sätt du vill pre bör man ställa in de som risken för avru neras då. Observer, rapportering.	sentera och rappo n på att visa grade ndningsfel när mar a att koordinater s	rtera koordinater. Om man använder er och decimalgrader (WGS84) n rapporterar med koordinater kall anges på särskilt sätt vid			
۲	Numerisk Rikets gon väst) Rapportera/visa no koordinat med sju	<mark>nät (RT90 2.5</mark> Ird- och ost- siffror.	Exempel: N 6634202, E 1603038			
0	Grader och decir (WGS84) Rapportera/visa ko grader, decimalgra	nalgrader Iordinaterna med der.	Exempel: N 59,814505, E 17,641572			
0	Grader, minuter decimalminuter Rapportera/visa ko grader, minuter oc	och (WGS84) oordinaterna med h decimalminuter	Exempel: N 59° 48,870', E 17° 38,494'			
0	Grader, minuter, decimalsekunde Rapportera/visa ko grader, minuter, so decimalsekunder	sekunder och r (WGS84) Iordinaterna med ekunder och	Exempel: N 59° 48'52,22", E 17° 38'29,66"			
Här k anvä	an du välja om dina ndare av rapportsys	a personuppgifter : itemet.	kall visas för andra inloggade:			
Visa	min e-post:					
Visa	min adress:					
Visa	mitt telefonnr:					
			SPARA			

Val av koordinatangivelse och visning av adressuppgifter.

- 9. Koordinatangivelse Markera den variant av koordinatangivelse som du önskar se vid visning av koordinater.
- 10. Visa min e-post Bocka i rutan för att göra e-postadressen tillgänglig för andra inloggade användare av systemet.
- 11. Spara Då registreras kontot och ett första lösenord skickas till angiven epostadress.

Uttag/sökning

Sökning efter rapporter i Artportalen görs separat i varje enskilt rapportsystem. Sökmöjligheterna är mycket stora. I princip kan man begära allt ifrån samtliga rapporter ur ett rapportsystem från hela landet, till fynd av en enskild art på en unik fyndplats ett visst datum. Det är dock en stor fördel om man kan hålla sin sökning så specifik som möjligt. Mängden rapporter i framförallt fågelsystemet, men även de för småkryp och växter är ibland så pass omfattande att genomtänkta avgränsningar på taxa, (tids-) period, eller geografiskt område/plats kan vara nödvändiga för att få ett hanterbart resultat.

De olika systemen har utöver de grundläggande urvalskriterierna på taxa, period och område även en mängd olika möjligheter att begränsa sökningar till olika ålders-/levnadsstadier, aktiviteter, observations-/insamlingsmetoder, biotoper, rödlistekategorier, antalsangivelser m.m.

Oavsett vilket rapportsystem man söker i finns det ett fält på skärmen som är av speciellt intresse och till god hjälp, både vid rapportering och vid sökning. Det är det första fältet under menyraderna som har rubriken "Ditt val". I detta fält ser man vilket urval man gjort, det vill säga vilken sökning man begär från systemet, eller vilken lokal man valt att rapportera ifrån. Här kan man lägga till begränsningar om sökresultatet blir allt för omfattande, eller plocka bort kriterier om resultatet blivit allt för begränsat. Borttag görs enkelt genom att klicka på det kriterium man önskar ta bort i "Ditt val fältet".

Sökning efter enskild art

- Exempel: apollofjäril i D-län 2005 2007 (http://www.artportalen.se/bugs/)
- 1. Välj "Visa fynd" i övre menyraden
- 2. Automatiskt hamnar man på fliken "Art" i den undre menyraden. I fältet "Artnamn" skriver man in hela eller en del av namnet på arten man söker. Om det man skrivit in förekommer som en del i flera artnamn, eller omfattas av mer övergripande taxonomiska nivåer, visas resultatet av alla de möjliga alternativen som länkar.

Start	Bli rapportör Visa fynd Artlistor Statistik Logga in
Art Period	l 🛛 Geografiskt fönster 🛛 Region 🛛 Övriga inställningar 🛛 🕒 Presentera fynd 🛛 🖾 Adn
Ditt well applied	
Ditt val: Apolioi	
SÖK ART	Övre menvrad
Artgrupp:	Undre menyrad
Villkor:	Innehåller 👽 Ditt val fältet
Artnamn:	apollo
Visas med:	Svenskt namn 💉 🔽
Riddar Apollof Apollof Gotland Fastland	fjärilar Riddarfjärilar fjärilar Apollofjärilar fjäril Apollofjäril sapollo Söker endast fynd som rapporterats med detta taxa: Apollofjäril
Mnemos	synefjäril

3. Klicka på länken som visar det du sökte, så flyttas det upp i "Ditt val fältet".

- Klicka därefter på "Period" till höger om "Art" i undre menyraden.
 Tidsperioden man är intresserad av varierar från fall till fall. Gäller det hela år väljer man årtal från två rullistor efter rubriken "Från år - till år". När period valts flyttas valet upp till "Ditt val". Som framgår av bilden nedan kan man välja att söka på alltifrån enstaka datum eller på datumperioder under enstaka, eller samtliga år. Det går även att begränsa sökningen till när rapporten registrerats. Det sista är en bra funktion om man vill upprepa en tidigare sökning, men bara se vilka rapporter som tillkommit sedan senast.

I detta exempel sätts perioden till åren 2005 - 2007, det vill säga åren för dagfjärilsinventeringen i landskapet. När datum valts flyttas det upp i "Ditt val".

	Start	Bli rapportör	¥isa fyn	d Art	tlistor	Statistik I	.ogga in		
 Art 	Period	Geografiskt f	önster R	egion	Övrig	a inställningar	🕒 Pr	esentera fynd	🛛 🖉 Adm
Ditt val	: <u>Apollofj</u> a	<mark>aril mellan: 200</mark>	<u>5-2007</u>						
Välj söl Klicka (om du Klicka (E TIDSP kning me bå den lill vill ha hjä bå rensa t	ERIOD FÖR SÖ llan två datum i a kalenderikoni ilp att hitta datu för att ta bort p	Eller mella eller mella en bredvid imet med erioden fra	n två å I vissa en kale ån sökr	ir. inmatnii ender. ningen.	ngsfält			
O Sö	k på dat	um			💿 sö	k på månad	och/ell	ler år	
År:	200	7 💌 🗌 Hela -	året		Månad:		- Välj n	nånad - 💌	
Fr.o.m:	2007	7-07-30			Från år	- till år	2005	- 2007 💌	
T.o.m:	2007	7-07-30							
🗌 Ser	naste vec	kan							
🔲 Söl	k på valt	datum oavsett	år				RENS	SA VPPDAT	ERA 🕨
= sök	REGIST	RERINGSDATU	M FÖR IN	RAPPO	DRTERA	DE FYND			
Sök på Klicka (datumet på rensa i	då observation för att ta bort p	er registre erioden fr	erades. ån sökr	ningen.				
Fr.o.m	2007-	07-30	T.o.m:	2007-0	7-30				
							RENS	UPPDAT	

6. Nästa steg är att välja fliken "**Region**". Här väljer man i rullistor bland fördefinierade regioner som landskap, län och kommuner. Det går även att söka efter rapporter från enskilda atlasrutor, enskilda lokaler, Natura-2000-områden och naturreservat. För detta exempel väljs Södermanland i länslistan och hela tiden visas sökningen i "Ditt val".

t val: Apollofia	ril i Södermanlands län mellan: 2005-2007
VALJ REGION	
Landskap:	- välj landskap - 💉
Län:	Södermanland
Kommun:	- välj kommun - 💌 « Välj kommun för att visa församlingar
Region:	- Välj region -
Landsdel:	- Välj landsdel - 💌
Vatten:	- Välj vatten - 💌
Adasi ota.	
SÖK LOKAL	
Innenaller	
Använd re	gionsurvalet ovan för att begränsa sökningen
SÖK NATURA	2000-OMRÅDE
- 1 <u>0</u> 11	
Innehaller	Ange Natura2000-omrade:

7. "Presentera fynd" ger ett flertal alternativ för visning av resultatet av en sökning. <u>Vilka alternativ som finns till hands styrs av vilka val man gjort vid sökning</u>. Till exempel måste man söka på landskapet Södermanland för att kunna visa en karta där en landskapskarta med förekomst i atlasrutor visas. Och om man vill se en Sverigeatlas för en art ska man inte välja någon region alls. Vilka villkor som måste uppfyllas för respektive visningsalternativ förklaras på sidan. De vanligaste alternativen är att man antingen vill se en lista ("Observationstabell" eller "Hämta obsar till Excel") med alla rapporter som omfattas av sökningen, eller så vill man se fynden i en kartbild ("Google Maps" eller "Landskapskarta").

För att visa ett resultat klickar man på texten, eller på den lilla symbol som finns direkt efter denna. Fördelen med det sistnämnda är att resultatet då "Öppnas i ett nytt fönster". Dvs. ett nytt fristående webb-fönster visas på skärmen, samtidigt som sidan med sökningen finns kvar. Det går då också att ha flera resultatfönster öppna samtidigt. Två andra visningsalternativ som kan rekommenderas är "Histogram – veckor/dagar" som visar fyndens tidsmässiga fördelning, samt "Bildgalleri" som visar eventuella bilder som kopplats till rapporter som omfattas av sökningen.

	Start	Bli rapportör	¥isa fynd	Artli	stor Sta	tistik Lo	ogga in	
Art	Period	Geografiskt fö	onster Re	gion	Övriga inst	tällningar	🕒 Presentera fynd	🖾 Administrei
Ditt val	<u>Apollofi</u>	<u>äril</u> i <u>Södermanl</u>	<u>and</u> s län <u>me</u>	ellan: 2	<u>005-2007</u>]		
PRESE	NTERA F	YND					🖉 Öppna länken i	ett nytt fönster
	Observ Visa obs sidnavig	ationstabell, d servationer i en jering.	tabell med			<mark>Google</mark> Visa obs kartor fr webbläs	Maps ™ ervationer från Artpo ån Goggle Maps ™. K are och bredbandsupp	rtalen på räver modern skoppling,
	Zoomn Visa fyn ändra ei medobs	ingsbar pricka den i en lista m ller ta bort fynd ervatör.	<mark>erta</mark> ₽ ed möjlighe samt hante	t att ring av	aud	Histogr Ange art visa ett l fördelnin antingen på vecko	am - veckor/daqar t, period och/eller reg histogram över den ti Igen av fynden. Histo 148 dagar eller hela å or.	ion för att dsmässiga grammet visar iret fördelat
,tul	Histogr Ange ar visa ett fördelnir alltid mi	t, period och/ell histogram över ngen av fynden nst 15 år.	er region fö den tidsmä Histogrami	ir att ssiga met vis	ar	Hämtar Hämta d tabellsep excel.	obsar till Excel Ø ata från rapportsyste parerade fält för att k	met i opiera in i
	<mark>Bildgal</mark> Visa bild	leri Ø ler efter urval.				<mark>Hämtar</mark> Hämtar XML	obsar till XML Ø data från rapportsyste	emet att visa i
GENER		AGSLISTA						
.	Sverige Välj en Fynden 2000 rut	e atlas art och se utbre presenteras sor tor kan ritas ut.	dningen i S n atlasrutor	verige. . Max		Landsk Välj art, karta me är klickb Kartan v	apskarta period och landskap ed fyndplatser. Punkti ara och visar obsinfo isar ett begränsat an	för att visa en arna på kartan rmation, tal prickar,
Hämpli Vinterh Grösisk	Artlista Visar en taxa enl	ı ı artlista över sa igt angivna sök	mtliga rapp kriterier.	ortera	le	Atlaska Välj land atlaskar ruta. Om utbredni	rta för landskapet Iskap och period för a ta över antalet anträfi n du väljer en art får i ng i landskapet.	itt visa en fade arter per du artens

Sökning på geografiskt område

Om man vill söka efter enskilda arter eller rapporter som rapporterats från ett visst område finns det framför allt två vägar att gå. Gäller det ett redan skyddat område (N2000 eller NR) så går man via "**Visa fynd**" och "**Region**". I två olika rullistor finns Natura-2000-områden och naturreservat att söka fram. De är inlagda som polygoner i rapportsystemens kartor. Vid sökning på skyddade områden får man se alla fynd som rapporterats från punkter (koordinater) inom dessa polygoner. Det går att söka både på områdenas namn, eller på dess objektnummer. När man hittat det område man söker efter så klickar man på namnet för att flytta upp det i "Ditt val".

	-	Start	Bli rapportör 🛛 Visa f	ynd Art	listor Statistik L	ogga in	
0	Art	Period	Geografiskt fönster	Region	Övriga inställningar	🕒 Presentera fynd	🛛 🖉 Adm
Dit	t val:	: Alla arte	er i <u>Sjösakärren</u> s NR				
	VÄL		4				-
	Land	skap:	- välj landskap -	~			
	Län:		- välj län -	*			
	Kom	mun:	- välj kommun -	✓ « V.	älj kommun för att visa	a församlingar	
	Regi	on:	- Välj region -	~			
	Land	sdel:	- Välj landsdel -	~			
	Vatte	en:	- Välj vatten -	*			
	Atlas	ruta:	ANVÄN	• •			
-	SÖK	LOKAL					
	Inne	ehåller	✓ Ange lokalnamn:		зёк		
		Använd re	egionsurvalet ovan för	att begrä	nsa sökningen		
	SÖK	NATURA	2000-OMRÂDE				
	Bör	jar med	~		SÖK)		
	SÖK	SKYDDA	DE OMRÅDEN		-		
	Inne	ehåller	0402055		SÖK 🕨		
1	1 SK	YDDAT (DMRÅDE HITTADES		Sjösakärrens	obj.nr.: "0402055"	
Î	S	kyddat (jösakärre	område en				

OBS! Vid sökning på definierade områden får man enbart fram rapporter inom områdena. Rapporter från fyndplatser som hamnat utanför områdets polygon visas inte. För att se rapporter från intilliggande platser måste man göra en sökning i "**Geografiskt fönster**".

Sökning i "Geografiskt fönster"

- Om man vill söka efter rapporter från ett geografiskt område som inte omfattas av något formellt skydd väljer man "Visa fynd" och "Geografiskt fönster". Då visas först en enkel Sverigekarta och till höger om kartan finns en skala i fem steg som används för att ändra kartbildens förstoringsgrad.
- 2. För att förstora kartbilden markerar man först i någon av rutorna ovanför den största/nedersta som är röd i grundinställningen. Sedan pekar man i kartbilden och vänsterklickar på en position där man vill få kartans centrum. Tar man ett förstoringssteg i taget hittar man oftast rätt i kartan utan problem. Det går dock att hoppa över något steg om man vill. På den näst största (15x15 km ruta) eller den största (2x2 km) förstoringsgraden är det relativt lätt att hitta rätt i kartbilden. Om man klickar i karbilden utan att ändra förstoringsgrad så centreras kartbilden på den position där man pekat.

3. När man anser att det område man är intresserad av att se rapporter ifrån visas i kartbilden så klickar man på "**Spara**". Då visas texten "Alla arter **(i geografiskt fönster)**" i "Ditt val" fältet, om man inte före detta valt en art att söka efter. I den näst högsta förstoringen finns det en risk att en allt för stor yta omfattas av sökningen. Det bästa är om det räcker med den högsta förstoringen för att söka kring den plats man är intresserad av.

4. Efter detta går man till "**Presentera fynd**" och väljer visningsformat. Om man inte vill lägga till ytterligare begränsningar på sökningen som t.ex. enskild art, artgrupp, enbart rödlistade arter eller tidsperiod, m.m., då gör man det först. Hela tiden framgår av det som står i "**Ditt val**" fältet vilka urvalskriterier/begränsningar som gäller för det resultat som ska visas.

Sökning på lokalnamn

Om man enbart är intresserad av rapporter från en enskild lokal, eller fyndplats, så kan man söka efter det namn som lokalen fått. Detta kan dock vara lite vanskligt eftersom det inte finns någon standard för namngivning i Artportalerna och de flesta lokaler skapas och namnges av rapportören själv. Något som i de flesta fall fungerar bra, men ibland leder till problem. Sådant som påverkar sökbarheten är felstavningar, missade bokstäver, olika ändelser, eller användandet av allt för personliga namn på lokaler som inte finns med i Lantmäteriets kartor. Rapportsystemet för fåglar skiljer sig här från övriga system genom att ha en större andel allmänna lokaler, som är skapade av administratörer. Där används i större utsträckning standardiserade lokalnamn som ofta hämtats från Lantmäteriet, även om det finns många undantag.

En sökning efter lokalnamnet "**Sjösakärren**" i småkrypsportalen (A), respektive Svalan (B) ger följande resultat. Ett som det ser ut tydligt och bra resultat i bägge systemen.

JK LOKAL					
opebåller 🗸	siösakärren		SÖK)	1	
·		Contraction of the second s	and the second se		
Använd regio	onsurvalet ov	an for att begra	nsa sokninger	1	
Använd regio	onsurvalet ov	an for att begra	nsa sokninger	1	
Använd regio	DES	an for att begra	nsa sokninger	1	
Använd regio	onsurvalet ov DES	an for att begra	nsa sokninger	1	
Använd regio	DES	an for att begra	nsa sokninger	1	
Använd regio	DES Iedig	van for att begra Kommun	nsa sokninger Landskap	ledig	

(B) Svalan

Tenah Sller 😽 cjöcakärren		COV N		
Timenalier i sjosakarren				
🔲 Använd regionaurvalet ovan fö	r att hagrända e	ökningen		
Anvanu regionsurvalet ovan to	r att begransa s	okningen		
1 LOKAL HITTADES				
1 LOKAL HITTADES				
1 LOKAL HITTADES				
1 LOKAL HITTADES	Församling	Kommun	Landskap	Atlasruta
1 LOKAL HITTADES	Församling	Kommun	Landskap	Atlasruta

Om man däremot inte skriver ut hela namnet, utan nöjer sig med "**Sjösak**", så ser resultatet ut på följande vis i småkrypsportalen (C), med fyra olika alternativ. (I Svalan blir resultatet det samma som i (B) ovan).

(C) Småkrypsportalen

Innehåller 🔽 sjösak		зёк 🕨		
🗌 Använd regionsurvalet ovan för	att begränsa	sökningen		
4 LOKALER HITTADES				
4 LOKALER HITTADES				
4 LOKALER HITTADES	ledig	Kommun	Landskap	ledig
4 LOKALER HITTADES Lokal	ledig Svärta f:s	Kommun Nyköping k:n	Landskap <u>Srm</u>	ledig 09H2f
4 LOKALER HITTADES Lokal Sjösakärren Sjösakärret	ledig <u>Svärta f:s</u> Svärta f:s	Kommun Nyköping k:n Nyköping k:n	Landskap Srm Srm	ledig 09H2f 09H2f
LOKALER HITTADES Lokal Sjösakärren Sjösakärret Sjösakärret, Horn 0 Nyköping	ledig <u>Svärta f:s</u> <u>Svärta f:s</u> Svärta f:s	Kommun Nyköping k:n Nyköping k:n Nyköping k:n	Landskap Srm Srm Srm	ledig 09H2f 09H2f 09H2f

Då är det bra att känna till att genom att klicka på den lilla symbol som finns till vänster om lokalnamnet så öppnas en inforuta med en kartbild där den enskilda lokalen är markerad och en del övrig info visas under rubriken "Lokalinformation".

I detta exempel är de tre första av de fyra lokalerna som sökningen ger positionerade inom reservatet. Väljer man att söka på det korrekta namnet "Sjösakärren" får man ett således ett resultat på 13 rapporter. En sökning efter rapporter inom det skyddade geografiska området "Sjösakärren" ger 35 rapporter, eftersom man då fångar upp rapporterna från alla tre lokaler/fyndplatser som ligger inom reservatet. Utifrån detta exempel kan man ge följande råd. Om man inte är helt säker på vad en fyndplats heter och var den placerats i Artportalens karta, så rekommenderas en sökning på geografiskt område. Antingen genom att använda de fördefinierade skyddade områden som finns i systemet, eller genom sökning i ett kartutsnitt.

Rapportering

Det är i själva rapporterandet som de enskilda rapportsystemen skiljer sig mest åt. Detta på grund av att de olika faktauppgifter som används för att beskriva ett fynd och detaljerna kring det varierar beroende på vilken organism (-grupp) det är frågan om. Dessutom varierar metoden vid rapportering till viss del även beroende på att systemen tillkommit och utvecklats i olika omgångar under åren. I grunden är systemen mycket lika, på så sätt att varje enskild rapport (fynd) kopplas till en koordinatsatt lokal och till ett bestämt datum.

Kortfattat kan man sammanfatta stegen vid rapportering i Artportalens system på följande vis:

- 1. Logga in i aktuellt system.
- 2. Välj alternativet "Rapportera" i övre menyraden.
- Välj en befintlig lokal att rapportera ifrån, eller skapa en ny.
 Välj rapportera i undre menyraden.
- 5. Ange art, eventuell antalsangivelse och observationsdatum. All ytterligare information om ett fynd som finns bör också registreras. Ju mer specifik info som kan kopplas till en rapport desto bättre.
- 6. Spara.

Skapa ny lokal

- 1. Logga in
- 2. Välj "Rapportera" i den övre menyraden.
- 3. Välj "Ny fyndplats".

- 4. Då visas samma Sverigekarta som används vid sökning på geografiskt område i systemen.
- 5. Markera ökad förstoring och peka i kartbilden ungefär där fyndplatsen är. Zooma in till dess platsen för fyndet visas i högsta förstoringsgraden.

6. Markera (aktivera) knappen med en grön punkt och peka därefter i kartbilden på den plats där den nya fyndplatsen skall placeras, vänsterklicka med musen. Det går även att mata in koordinater om man har det och klicka på "**Visa**", för att få in fyndplatsen på rätt position i kartan.

7. När fyndplatsen prickats in visas ett fält nedanför kartan där man får markera i "Skapa ny fyndplats?" och namnge den nya lokalen, samt i vissa fall ange noggrannheten för fyndplatsen. Koordinater och de geografiska enheter som landskap, län och kommun m.m. som punkten placerats i visas till vänster. Finns det närliggande allmänna lokaler som är tillräckligt bra kan man välja att rapportera från en sådan istället för att skapa en ny lokal. Detta gäller framför allt i rapportsystemet för fåglar, där antalet allmänna lokaler är stort.

8. Klicka på "**Spara**", så flyttas lokalnamnet upp i "**Ditt val**" fältet. Klicka sedan på "**Rapportera**" i undre menyraden, så visas rapportformuläret och rapporteringen kan genomföras.

	Start	Rapp	oortera	Visa fyr	id Art	listor Sta	itistik Personl	igt Kontakt Log	ga ut
Lokaler	Ny fynd	plats	Medob	servatör	Syfte	Dagblad	🗆 Rapportera	Excelinmatning	
Ditt va	il: Lokal:	<u>Ekenä</u>	<u>s kvarn</u>						

Rapportera från befintliga lokaler och lokaladministration

Hanteringen av lokaler varierar något mellan de olika rapportsystemen. Svalan skiljer sig från övriga system genom att det där finns en stor andel allmänna lokaler som samtliga rapportörer använder. I de andra systemen registrerar varje användare egna personliga fyndplatser som kan återanvändas för egen del.

Det finns tre huvudsakliga sätt att hitta lokalerna i samtliga system. De är att: välja ur den personliga favoritlistan, söka efter lokalnamn eller söka i kartan. Att söka efter namn är minst praktiskt, eftersom namngivningen inte är helt konsekvent och förutsägbar. <u>Förstahandsalternativet när man ska</u> <u>rapportera är att använda sökning i kartan</u>. Det görs på samma sätt som när man skapar en ny lokal. Därigenom är det bara att skapa en ny fyndplats om det inte finns någon tidigare att använda. Skulle det finnas en allmän fyndplats/lokal som överensstämmer väl med den plats man vill rapportera ifrån så visas den som en grön punkt i kartan. Platser man själv rapporterat från tidigare visas som gula punkter i kartan.

Samma kartutsnitt i Svalan (A) och Småkrypsportalen (B) för jämförelse mellan tillgången på allmänna lokaler i de bägge rapportsystemen.

I småkrypsportalenexemplet (B) är rutan "**Visa fyndplatser**" aktiverad, vilket visar lokalnamn i kartan för fyndplatserna. Genom att klicka på namnet flyttas det till "**Ditt val fältet**" och går att rapportera ifrån. I Svalan (C) bör man gå upp till högsta förstoringsgrad innan man aktiverar "Visa fyndplatser", annars blir kartbilden väldigt full med namn (se nedan).

Lokaler man själv registrerat samt de man valt ut bland allmänna lokaler placeras i en personlig lista som ser lite olika ut beroende på vilket rapportsystem man är inne i. I Svalan är lokalerna samlade i en enkel alfabetiskt ordnad lista och den lokal man väljer flyttas upp i "**Ditt val**" för rapportering. De lokaler som finns i listan kan man bara ändra genom att söka fram och lägga till, eller ta bort lokaler.

Start	Rapportera	Visa fynd	Artli	stor 9	itatistik	Personligt	Kontakt	Manual	Logga ut
Lokaler	Ny fyndplats	Medobserv	atör	Syfte	Dagbok	🗆 Rapport	tera 🖸 E	xcelinmatn	ing
Ditt va	l: Lokal: <mark>Björst</mark>	ults soptipp,	<u>Srm</u>						
= MIN	A LOKALER								
- L	andskap - 💌	Björshults si	optipp	, Srm			~	TA BORT	
= söi Böi	C ALLMÄN LOK rjar med ♥ A Sök endast lok	(AL nge lokalnar kaler i mitt h	nn emma	-rapport	sö tområde.	к			

I rapportsystemen för småkryp och växter är listan med "Mina lokaler" lite mer utvecklad. Här visas fr.a. fyndplatser man själv skapat och valt all lägga i favoritlistan. För att se samtliga lokaler man registrerat måste man markera i rutan "Visa alla lokaler jag skapat".

itart	Rapportera	Visa fynd	Artlistor	Statistik	Personligt	Logga ut	
ifo I	Mina lokaler	Ny fyndplats	Medobser	rvatör Sy	fte Dagblad	🔲 Rapportera	Excelinmatning
= M	INA FAVORI	T-LOKALER					
-	Bokstav - 💌	- Landskap -	- Sorte	era -	≚ 📙 Visa al	la lokaler jag ska	pat
2	lokaler hitt	ades					
В	anvaktarstu Södermanland Flen k:n Bettna f:g	ıgan, Âlspâng H	ga, Bettna N: 653 Lat: 58 Noggra	f:g 5680 O: 15 3,940414 Lo annhet: 10	46460)n: 16,61213 meter		/ 🗆 ×
E	BCPW, Flen			Sp	ara Ta bort		
	Södermanland Flen k:n Flen f:g	ł	N: 654 Lat: 59 Noggra	8790 O; 15 9,058302 Lo annhet: 10	44480 on: 16,58038 m		
C = si) Visa bara lo <mark>OK Ö¥RIG LO</mark>	kalnamn 💿	Visa lokalin	formation		Expor	tera lokaler till Exce
Ir	nnehåller 🗸	Ange lokalna	mn		зöк 🚺		
C] Sök endast	lokaler i mitt h	iemma-rapp	portområde	•		

I denna lokallista kan man även göra viss redigering av egna lokaler, vilket inte går i Svalan. Genom att klicka på symbolen som ser ut som en penna så öppnas fyndplatsen i redigeringsläge där lokalnamn och noggrannhet kan ändras, samt att lokalen kan tas bort om man så önskar. För att ta bort en lokal får det dock inte finnas några fynd kopplade till den.

Rapportering via excelblad

Ett bra alternativ om man har större mängder data (fynd/rapporter) som ska registreras är att utnyttja möjligheten att rapportera från excel-blad, så kallad "Excelimport". Speciellt lämpligt och praktiskt är detta om man redan har fynddatamaterialet i excelformat. I vart och ett av Artportalens rapportsystem går det att hämta hem förberedda rapport-blad till den egna datorn. De hittar man i alla system genom att logga in, välja "**Rapportera**" och sedan "**Excelinmatning**".

Start	Rapportera	Visa fynd	Artlistor	Statistik	Pers	onligt	Logga ut				
Info	Mina lokaler	Ny fyndplats	Medobser	rvatör S	yfte D	agblad	🗆 Rappor	tera	Excelinmatning	RUBIN-konvertering	Florav
E	XCELINMATN										
Kop Lad sam	iera dina uppg da hem exceln it vilka begrän	ifter direkt frå nallen nedan s sningar som fil	n Excel och om visar i v nns i de olik	klistra in o ilken ordn a fälten.	lem i te: ing som	xtrutan i fälten s	nedan. kall vara	۲	Numerisk Rikets n Rapportera/visa nor siffror.	<mark>ät (RT90 2.5 gon väs</mark> d- och ost-koordinat me	<mark>st)</mark> ed sju
Sei Om o hem	bi Du kan mata n antalet nya lo naste version du har en äldre ve en ny version för adda hem mallen	a in 150 rader okaler/koordin a av mallen: ersion av excelma att kunna rappol	samtidigt, ater får inte 2007-04-: Ill än datumet rtera.	vara fler <mark>24</mark> som står and	än 50 ! givet ovar	n måste d	u ladda	0	Grader och decim. Rapportera/visa koo decimalgrader.	algrader (WGS84) rdinaterna med grader	,

En av fördelarna med excelrapportering är att man kan arbeta med fynden utan att vara uppkopplad mot Internet. Med en bärbar dator är det därmed möjligt att notera fynden i excelbladet redan i fält, eller efter en dags inventerande och registrera uppgifterna i Artportalen när man kommer åt Internet.

Det går även att skapa nya lokaler direkt vid excelrapportering (max 25/50 per tillfälle beroende på system), utan att man behöver gå via kartan. Då behöver man ha X- och Y-koordinater, samt ange ett lokalnamn för denna fyndplats. Kontrollera bara att rapportsystemet är inställt på att ta emot samma typ av koordinater som de som används i excelbladet. Omvänt går det att söka bland lokaler man tidigare har rapporterat ifrån och få fram koordinater och övrig info om dem. I Svalan går det ännu inte att skapa lokaler vid excelrapportering.

Inrapportering

- 1. Utgå från ett med rapporter ifyllt rapportblad i excel.
- 2. Logga in aktuellt rapportsystem i Artportalen.
- 3. Välj "Rapportera" och sedan "Excelinmatning". Då visas ett fönster med ett blankt vitt fält.
- 4. Gå till det ifyllda excelarket. Markera de celler (rader och kolumner) i rapportbladet som innehåller de data som ska rapporteras. Kopiera de markerade cellerna, görs till exempel genom att trycka ner kontrolltangenten <Ctrl> och <c> samtidigt, skrivs <Ctrl+c>.
- 5. Växla tillbaka till rapportsystemet och placera markören i det tomma vita inmatningsfältet och klistra in <Ctrl+v> de kopierade rapporterna.

Kopiera dina upp Ladda hem excel samt vilka begrä OBS! Du kan ma men antalet nya Senaste versio Om du har en äldre hem en ny version fi M Ladda hem malle	bgifter direkt Imallen neda Insningar son Ita in 150 rac Iokaler/koor on av malle version av exce ör att kunna ra <u>n</u>	från Excel och klist n som visar i vilker n finns i de olika fä der samtidigt, dinater får inte var n: 2007-04-24 elmall än datumet som s pportera.	ra in dem i textru o ordning som fält Iten. a fler än 50 ! står angivet ovan må:	tan nedan. en skall vara ste du ladda			 Num Rapp siffro Grad Rapp decir 	nerisk Rikets nät () portera/visa nord- oc or. der och decimalgr oortera/visa koordina malgrader.	RT90 2.5 gon väst) :h ost-koordinat med sju ader (WGS84) aterna med grader,
Vanlig tallört	15	plantor	Blomning	Asphagen, Vinsätter, 100m NO Granskog	6550852	1540142	10 m	2007-07-28	2007-07-28
Kontrollera ol	bsar Bi	örja om							

- 6. Klicka på "Kontrollera obsar". Då utför systemet en kontroll av texten som klistrats in. Kontrollen undersöker ifall artnamn och övriga uppgifter om fynden är angivna (stavade) på det sätt som respektive system anger, samt att datum är rätt angivet.
- 7. Om alla uppgifter är rätt får man bekräftelse på att "Inga fel hittades" och kan då klicka på "Rapportera".

8. Om någon uppgift inte accepteras av systemet anges hur många "fel" det gäller. På de punkter i rapportfönstret där fel finns visas en röd info-ruta som talar om vad felet är om man pekar på det. För att rätta fel visas antingen en rullista med förslag som systemet accepterar, eller så är det möjligt att ändra på egen hand. Skulle det vara frågan om många rapporter och många liknande fel är det oftast smidigast att notera vad det är som ska ändras och klicka på knappen "Börja om" för att tömma rapportfönstret. Sedan går man tillbaka till originalfilen i excel och gör alla ändringarna där. Därefter gör man om stegen 4 - 7 igen.

Datumangivelsen i kolumnerna start- och slutdatum bör man alltid dubbelkolla redan i excelbladet eftersom bägge <u>måste</u> fyllas i, även om det normalt är fråga om samma datum i bägge fälten.

apportera/visa nord- och ost-koordinat med sju si ed an	iffror.	Antel Enhet Antel substrat Stadium	Lokeinemn	Nordkoord/letitud	Ostkoord/longitud	Noggranhet	Stertdetum		Slutdetum	
Tallört, Monotropa hypopitys (L.)	🔽 💽	12 plantor -	Asphagen, Vinsätter 100m NO	6550852	1540142	100	2005-07-25	8	2005-07-24	E
- Valj -		2 plantor -	Asphagen, Vinsätter 100m NO	6550852	1540142	100	2005-07-25	8	2005-07-24	I
 Välj - Tallört, Monotropa hypopitys (L.) 	8	7 plantor -	Asphagen, Vinsätter 100m NO	6550852	1540142	100	2005-07-25	8	2005-07-24	
Vanlig tallört, Monotropa hypopitys ssp. hypopitys		6 plantor -	Asphagen, Vinsätter 100m NO	6550852	1540142	100	2005-07-25	8	2005-07-24	E

Rapportera i andra hand

I samtliga rapportsystem finns en möjlighet att rapportera in fynd i andra hand. Det kan vara aktuellt om man får kännedom om enstaka intressanta fynd som bör registreras. Ett annat tillfälle kan vara vid inrapportering av excel-data från inventeringar som man själv inte deltagit i. För att markera att rapporten ursprungligen är gjord av någon annan ska man markera i en för detta avsedd ruta. Vid rapportering via formuläret i själva rapportsystemet finns denna ruta till höger på rapportraden. Symbolen för "Andrahandsuppgift" är två figurer intill varandra och är man osäker pekar man på symbolerna för en förklaring. Rapporterar man i excel sätter man ett "x" i motsvarande ruta i rapportbladet.

			1	Ändra	a ins	tälln	ingal	ma f	ör fo	mu	läret	
Kommentar	<i>i</i>	Herb	٩,	ĝi.	?	¥	8	197	۵	8	9	*
	Andra	ahandsup	pgift								7	
	Om rap	oportören in törens nami	te är ol	oserv förko	atör	av f	ynde anm	t. Fr	amfö	òr		
	, appor	corons nam	1 11505	i on i de	a cran	igon	9					
			-									
			-									

Utsnitt av rapportark som visar kryssrutor.

Dölja observationer

Ibland kan man av olika skäl (tillfälligt eller permanent) vilja dölja fynd från visning för utomstående. Det kan t.ex. gälla fynd av störningskänsliga arter, eller att inventeringen sker med specialtillstånd inom t.ex. ett fågelskyddsområde som man inte vill dra intresse till. Det gör man i så fall genom att markera i en annan kryssruta på aktuell rad. Dolda rapporter kan endast den inloggade rapportören själv och administratörer i aktuellt rapportsystem se.

Kryssr	uta för	"Dölj	observation"
,			

Ändra	inst	ällni	ngar	na fi	ir fo	mul	äret		
	٩	ų,	?		8	-97	۵	8	
8							Di	ilj o	bservationen
8									

Skapa "syfte"

I alla Artportalens rapportsystem går det att skapa så kallade "Syften". Ett syfte kan sägas vara en övergripande rubrik som gäller för ett projekt eller en inventering som kopplas till alla de fynd som görs i samband med projektet. Syften kan skapas av varje enskild användare för personligt bruk, för begränsad användning inom en mindre grupp inventerare, eller göras allmänna för alla användare. Den största fördelen med att använda syften är att man i sedan kan använda syftet som ett sökkriterium (filter) vid uttag, så att det blir enkelt att få fram enbart de rapporter som registrerats med detta syfte. Och därigenom utesluter man vid sökning utomstående användares rapporter från samma område. Rapporter från enstaka inventerare som rapporteras t.ex. med syftet "Häckfågelinventering i Båven 2008" kan då filtreras fram och skiljas ut från andra rapporter av häckande fåglar i Båven. Syften kan även vara bra att använda vid inventering av områden som inte ännu omfattas av något formellt skydd, eller andra ärendeområden.

För att skapa ett syfte måste man logga in och gå via rubriken "**Personligt**" i övre menyraden och "**Syfte**" i den undre.

Start Ra	opportera Vi	a fynd	Artlistor	Statistik	Personlig	ŋt	Kontakt	Manua	l Logg
Min obsbok	Rapportstatis	tik Pe	rsonuppgifter	Medobse	rvatörer	R	app. inställr	ningar	Syfte

Därefter ser det lite olika ut i de olika systemen, men handgreppen är i princip de samma i alla.

- 1. Ge det nya syftet ett namn som tydligt och enkelt talar om vad det gäller, t.ex. "Båveninventering 2008, Lst-D" eller "Dagfjärilar i Södermanland".
- 2. Klicka på spara.
- 3. Därefter kommer man automatiskt, eller genom att uppdatera sidan (klicka på "Syfte" igen), till ett fönster där man sätter behörigheterna för användandet av syftet.
- 4. Här kan man välja att markera att rapporter inom syftet automatiskt ska döljas för utomstående.
- Genom att söka bland registrerade rapportörer i rapportsystemet kan man lägga till de rapportörer som ska få tillgång till syftet. Det är därmed möjligt att skapa syften som någon annan (inventerare/konsult) ombeds använda vid rapportering. Behörigheten kan ändras senare om det behövs.

Ändra i rapporter

För att ändra uppgifter i egna rapporter så loggar man in och gör en sökning som är så specifik som möjligt för att aktuell rapport ska återfinnas. Därefter väljer man "Administrera fynd" i stället för "Presentera fynd" i undre menyraden. Markera i kryssrutan fram för rapporten som ska ändras och klicka på "Ändra".

Star	t Rapport	tera 🚺	/isa fynd	Artlistor	Statistik	Personl	igt Logga	ut				
Art	Period G	eografis	kt fönster	Region	Övriga ins	tällningar	Presentera	a fynd	🛛 Administre	era fynd	Floravä	kteri
Ditt	val: <u>Saffra</u>	<u>nsticka</u>	i <u>Flen</u> s k:n	<u>år: 2007</u>							Y SÖKNI	NG
	Artnamn			F	lats		Bioto	p	Rapportör	Datum	Antal	Enhe
	Saffrans	ticka H	apalopilus (croceus S	Sparreholm	s ekhagar,	Srm Ädellö	ovskog	gnm	4.8 2007		
Post	1 till 1 av 1	L visas ((1 sidor)	Art: Anta Enh Anta Stao Star	ra obs - W ://www.artpo EDIGERA I al: et: al substrat: dium: tdatum: datum:	indows Int rtalen.se/pla FYND Saffranstic 2007-08-(2007-08-(ka	orer a.asp?ch	ikChangeObsid=11	55870		
				Koo	rdinater: rdinatkälla:	N 655232	15590 0 15590 ned RT90 kd	010 No	oggr 500 m	~		

Då öppnas ett fönster i vilket man kan ändra de uppgifter man önskar, eller till och med "Ta bort" fyndet helt om man så önskar. Det går även att ändra i flera fynd samtidigt om uppgiften som ska ändras är gemensam. Det kan t.ex. vara flera fynd som fått fel fyndplats, eller fel datum. Rapporter i Svalan som godkänts för publicering i årsrapporter kan inte ändras utan att kontakt tas med regionala administratörer.

Koppla bild till rapport

En bra funktion i Artportalen för att belägga observationer är att man kan lägga till bilder till rapporterna. Funktionen är för närvarande endast aktiverad i Svalan och Småkrypsportalen, men kommer sannolikt att läggas till på övriga system framöver.

För att kunna lägga till en digital bild måste det först finnas en rapport på det som bilden visar. Det är bara den person som rapporterat som kan lägga in en bild till rapporten. Bilder i Artportalen ska vara i jpeg-format och får maximalt vara 500 pixlar breda och/eller höga. Det går som mest att koppla tre bilder till varje enskild rapport. För att belägga en observation räcker det dock oftast med en bild, vilket bör vara den bästa eller den mest informativa bilden.

- 1. Logga in.
- 2. Gör en vanlig sökning via "Visa fynd". Sökningen gör man lämpligen så pass begränsad att i princip bara den aktuella rapporten som bilden ska kopplas till visas.
- 3. Visa sökresultatet via "Administrera fynd" (inte "Presentera fynd").
- 4. Längst till höger på resultatraden visas då en blå symbol med ett grönt plus (+), som man ska klicka på för att ladda upp en bild.

0	Art	Period	Geografiskt fönster Re	egior	Övriga inst	allnin	igar 🛛 💭 Pre	sentera fyn	id 🛛 🖉 Adminis	trera fynd			
Ditt	val:	Hagtorns	pinnare i <u>Katrineholm</u> s k:	n pe	riod: <u>2007-08</u>	-24	- 2007-08-27			NY SÖKNI	NG		
	Ar	t		N	Ålder	Kön	Aktivitet	Lokal		Datum	Tid	Rapportör	1
	Ha	agtornsp	innare Trichiura crataeg	i 1	Imago/Adult		Friflygande	Asphagen,	Vinsätter, Srm	24.8-25.8	21:00-01:30	🗋 Per Flodin 🚧	
													Klicka för att ladda upp bild

- 5. Ett fönster öppnas där man placerar markören i fältet "Välj fil" och söker fram bilden i datorns filhanterare via "Bläddra".
- 6. När rätt bild valts och sökvägen visas i "Välj fil" så kan man skriva in en kommentar till bilden i fältet "Bildkommentar" om man vill. Sedan trycker man på knappen "Ladda upp".

Ditt val: <u>Haqto</u>	mspinnare i <u>Katrineholm</u> s k:n period: <u>2007-08-24 — 2007-08-27</u>
= LADDA UPP	BILD
Bildens dimen understiger de kommer den a skalar om, bild Storleken får i	sioner får max vara 500px på bredd eller höjd och helst ser vi att bilderna ej heller tta men som minsta gräns har vi ändå satt 150px . Är bilden större än detta automatiskt att skalas ner så önskar du maximal kvalitet i din bild behandlar du, och den på egen hand innan du laddar upp den. max vara 300Kb .
Bilden du ladd koppla den till arten.	ar upp ska vara en giltig dokumentation för den aktuella observation du valt att och får heller inte vara en avbildning på något annat objekt än på den rapporterade
Efter uppladdn efterhand.	ing skapas en tumnagel automatiskt och en viss <mark>kva</mark> litetskontroll kommer att göras i
Vālj fil:	C: Wina bilder hagtornspinnare.jpg
Bildkommenta	
	Ladda upp

För att radera eller ändra i kommentaren på en bifogad bild följer man stegen 1 - 4. På rapporter med bilder har bildsymbolen fått en röd ram och det gröna plustecknet saknas.